

Autorka diplomové práce: Bc. Ivana Vojtková

Název diplomové práce: Současná situace knihoven v nemocnicích s přihlédnutím k uspokojování informačních potřeb odborného lékařského personálu

Oponent diplomové: PhDr. Helena Bouzková

Hodnocení: výborně

Posudek:

Diplomantka navazuje ve své diplomové práci na bakalářskou práci s názvem „Analýza současného stavu sítě lékařských knihoven registrovaných u Ministerstva zdravotnictví ČR“, která se zabývala podrobnou charakteristikou knihoven zřizovaných Ministerstvem zdravotnictví ČR včetně podrobné charakteristiky Národní lékařské knihovny a knihoven fakultních nemocnic, které jsou integrované s knihovnami lékařských fakult.

Diplomová práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol.

V první kapitole - úvodu se autorka věnuje základnímu vymezení lékařských knihoven se zaměřením na knihovny nemocniční. Popisuje Národní lékařskou knihovnu a její funkce analytické a metodické, které poskytuje NLK vůči knihovnám a informačním střediskům zdravotnických zařízení České republiky. V poslední části úvodu definuje diplomantka pracovníky ve zdravotnictví (v terminologii autorky je použit termín lékařský personál).

Druhá kapitola je věnována nemocničním knihovnám, průzkumu jejich současného stavu a jeho zhodnocení. Diplomantka analyzovala činnost jedné knihovny, která pracuje v rezortu zdravotnictví. Těžištěm práce je analýza 61 mimorezortních knihoven, u kterých provedla průzkum webů jednotlivých zdravotnických zařízení, analyzovala data ze statistické ročenky vydávané každoročně v NLK za období let 2003 – 2010. Doplnující data o činnosti 44 knihoven byla zjišťována dodatečným telefonickým dotazováním. Autorka neopomněla vyžádat si od všech pracovišť souhlas se zveřejněním získaných výsledků.

V závěru kapitoly konstatuje mimo jiné, že lékařské knihovny spolupracují v poskytování knihovnických a informačních služeb bez ohledu na to, kdo je jejich zřizovatelem, a že z knihovnických a informačních služeb jsou pro obor medicíny charakteristické služby výpůjční, rešeršní a návazné dohledávání a dodávání plných textů. Nemocniční knihovny využívají i vzdělávací aktivity pro lékařské knihovníky včetně e-learningové formy.

Autorce se podařilo přehledným způsobem zpracovat charakteristiku jednotlivých pracovišť, která roztřídila podle příslušnosti k jednotlivým krajům.

Třetí kapitola popisuje průzkum mezi lékaři, na jehož základě jsou vymezeny jejich základní požadavky na nemocniční knihovny. Ke zjišťování informačních potřeb lékařů použila diplomantka metodu nestandardizovaného rozhovoru. Zaměřila se na tři okruhy, a to spokojenost se současným stavem nemocničních knihoven, způsoby získávání informací a co by bylo podle lékařů vhodné změnit. Odpovědi získala diplomantka od 25 respondentů z různých typů knihoven. Při celoživotním vzdělávání lékařů nabývá na významu využívání informací z internetu, konkurencí knihovnám je třeba veřejně dostupný PubMed nebo Googole Scholar. Při zpracování rešeršního dotazu uvítají lékaři spolupráci odborného pracovníka lékařské knihovny. V oblíbené jsou plnotextové databáze, kde je malá prodleva při získání plného textu dokumentu. Autorka uvádí, že knihovník by měl být schopen nabídnout adekvátní službu nebo alespoň podobnou, aby neodcházel lékař se zápornou odpovědí. Lékaři jsou nápomocni v oblasti akvizice knihovního fondu a funguje mezi nimi neformální komunikace. Z časových důvodů by lékaři rádi delegovali své požadavky na knihovníky a využívají možnosti získávání informací z elektronických informačních zdrojů formou

vzdáleného přístupu. Lékaři by uvítali pomoc při přípravě prezentací a publikací, např. formální úpravě textu, citačních údajů atd.

Poslední kapitola nastiňuje návrhy na zlepšení současného stavu nemocničních knihoven na základě komparace obou průzkumů a obsahuje závěr.

Diplomantka navrhuje potřebu lepší propagace služeb knihoven a uvádí základní údaje, které by neměly na webových stránkách institucí chybět (kontakty, otevírací doba, služby, odkazy na OPAC). Zpřístupnění elektronických informačních zdrojů lze zajistit registrací u instituce, která je nakupuje, a to prostřednictvím vzdáleného přístupu, pokud to licenční podmínky dovolují. Automatizaci knihovnických procesů lze realizovat u knihoven, které nemají žádný automatizovaný knihovnický systém i prostřednictvím centralizovaného systému NLK. V krajích navrhuje diplomantka po vzoru Ústeckého kraje centralizaci odborných činností v krajské nemocnici s dílčími pobočkami v menších nemocnicích v kraji. Autorka podporuje myšlenku národního konsorcia základních lékařských databází.

V závěru práce uvádí obtížnou situaci lékařských knihoven, které jsou součástí menších či větších nemocnic. Potvrzuje hypotézu, že větší nemocnice (např. krajské) poskytují širší spektrum knihovnických a informačních služeb. Jejich význam je také v podpoře dalšího vzdělávání lékařů či podpoře výzkumné činnosti. Správně uvádí potřebu vzdělávání středního zdravotnického personálu. Diplomantka zmiňuje nástup elektronického publikování a elektronických knih, které jsou dalším zdrojem vedle elektronických časopisů a databází, které mladší generace lékařů považuje za samozřejmé.

Práce o rozsahu 124 stran je vybavena přehledným seznamem použité literatury a osmi cennými přílohami (např. webové adresy knihoven, katalogy knihoven, služby nemocničních knihoven), které informují přehledně o vybraných charakteristikách nemocničních knihoven.

Doporučuji, aby závěry průzkumů diplomové práce byly publikovány v časopisu Lékařská knihovna.

Diplomovou práci hodnotím známkou **v ý b o r n ě** a doporučuji ji k obhajobě.

Dotaz k obhajobě diplomové práce:

Které základní informace týkající se knihovnických a informačních služeb ve zdravotnictví byste navrhla do vzdělávacího jednodenního kursu pro lékaře, kteří se připravují na atestační zkoušku v postgraduálním vzdělávání?

V Praze dne 12.9.2011

PhDr. Helena Bouzková